

Neoliberalizem v evropskem izobraževalnem prostoru: med učinkovitostjo in pravičnostjo slovenskih izobraževalnih politik in praks

Raziskovalna pozornost v temeljnem raziskovalnem projektu Neoliberalizem v evropskem izobraževalnem prostoru: med učinkovitostjo in pravičnostjo slovenskih izobraževalnih politik in praks (2016 – 2018) je bila usmerjena v preučevanje neoliberalne zasnovanosti evropskega izobraževalnega prostora in njenega vpliva na oblikovanje in izvajanje nacionalnih izobraževalnih politik. Pri tem smo v projektu posebno pozornost namenili vprašanju (ne)komplementarnosti načel učinkovitosti in pravičnosti pri zasledovanju evropskih ciljev na področju izobraževanja. Cilj projekta je bil pripraviti in uporabiti kompleksen teoretski okvir in poglobljene empirične analize za kritično presojo, ali sta učinkovitost in pravičnost izobraževalnih politik in praks komplementarni in ali je visoke dosežke v mednarodnih raziskavah znanja v Sloveniji mogoče učinkovito dosežati ob večjem upoštevanju načela pravičnosti izobraževalnih politik in praks.

Na podlagi sinteze in kritične presoje več kompleksnih edukacijskih teorij in konceptov v preseku s filozofskimi, politološkimi, psihološkimi, sociološkimi in antropološkimi teorijami ter feministično teorijo smo oblikovali in izvedli tri študije primera. V njih smo podatke mednarodnih raziskav znanja poglobljeno analizirali kvalitativno z vidika različnih edukacijskih vprašanj in kvantitativno s statistično zahtevnejšimi metodami. Z izsledki raziskovanja smo socialno-ekonomski status, socialne in čustvene kompetence ter ne(enakost) spolov znanstveno in družbeno-ekonomsko osmislili kot pomembne dejavnike pravičnosti in učinkovitosti izobraževanja.

Z raziskovalnimi rezultati smo opozorili na a) Neustreznost sklepanja o (ne)pravičnosti in (ne)učinkovitosti slovenskega izobraževalnega sistema ter sledenja enostranskim (neoliberalnim) pojmovanjem kakovosti izobraževanja, ki poudarjajo učinkovitost ter zanemarjajo dejavnike povezane s pravičnostjo v izobraževanju na podlagi poenostavljenih prikazov dosežkov učencev in učenk v mednarodnih primerjalnih lestvicah dosežkov; b) Možnosti doseganja komplementarnosti pravičnosti in učinkovitosti izobraževanja ob ustrezno izvedenih ukrepih v izobraževalnih politikah in praksah in s tem doseganja slovenskih in evropskih strateških ciljev na področju izobraževanja.

Rezultate projekta smo objavili v tematski številki znanstvene revije Šolsko polje z naslovom Neoliberalizem, pravičnost in izobraževanje in v znanstveni monografiji O pravičnosti izobraževalnih politik in praks. Rezultate projekta predstavlja tudi 13 izvirnih znanstvenih člankov, 3 poglavja v mednarodnih in 6 poglavij v slovenskih znanstvenih monografijah, 2 znanstvena sestavka v mednarodni enciklopediji, 15 predstavitev na mednarodnih in 11 predstavitev na nacionalnih znanstvenih konferencah ter številne strokovne objave in dogodki.

Rezultati projekta niso le visoko znanstveno relevantni temveč ključni za spoštovanje načel in strateških usmeritev Slovenije pri razvoju izobraževalnega sistema v prihodnje.